

Móra István: A DARÁZS

Gondolod-e, kis öcsém:
Mi az újság Böhönyén?
Lám én tudom, nem tagadom,
Melegiben odább adom.

Öreg bíró, Sári Márton
Kint pusztázott a határon,
Szent Medárdus hajnalán,
Két kerekű taligán.
Tele volt a gyep virággal
Csengett-bongott a madárdal,
A kakukkfű illatozott,
Sárgarigó cimbalmozott,
Gulyásgyerek a ligetbe'
Tilinkóját billegette,
Gólyamadár kelepelt:
Adjon Isten jó reggelt!

Sári Márton elgondolta:
Gyöngyélet a bíró dolga,
Fű, fa, virág köszöntgeti,
Sárgarigó füttyül neki.
Ha emberrel találkozik:
Kitér neki, hajladozik,
Azt hallani minden ágon:
Dicsértessék Sári Márton, –
Ő parancsol a határon...

Hát, ihun egy dongó darázs,
Olyan mérges, mint a parázs,
Nagy sebesen száll feléje,
Száz aranyért ki nem térne:

„Félre, bíró, az utamból,
Kelmed nekem nem parancsol,
Se Iharos, se Böhönye, –
Van-e kendnek füle töve?
– S megtalálta, meg bizony...
Meg is szúrta, meg bizony!
Nagyot ugrott Sári Márton,
Át a bokron, át az árkon:
„Megállj, istenverte férgé,
Megtanítlak emberségre...”
De a darázs messze szállt,
Könnyű szóra meg sem állt.

Fut a bíró, fut a gyepen,
Mint a nyári veszedelem,
Ott feledte taligáját,
Lámpásorrú paripáját.
Kapálózott, rugdalózott,
Bocskorszíja eloldódott,

Úgy vágatott Böhönyéig,
A nagy utcán véges-végig,
Be egész a faluházig:
Törvénytevő szobájáig.

„Aki élő, ide hamar,
Te is Balázs, te is Zakar,
Kutya darázs meggyalázott,
Kergettem, de messze szállott,
Nekem mindjárt elfogjátok,
Elevenen elhozzátok,
Nosza botra, vas gamóra,
Pizskafára, hadaróra,
Vasvillára, fegyverre
Ezer ember egyszerre!
Doboljatok, szaladjatok, –
Úgy szégyellem, majd meghalok!”
Környeskörül a határba'
Nagy a hűhó, nagy a lárma,
Aki csak a lábát bírta,
Lótott-futott össze-vissza;
Minden bokrot, minden ágat
Kikutattak, megcibáltak.
Keresték a darazsat
Fa tetején, föld alatt...
Rá is akadt Bánom Balázs:
„Itt a darázs, itt a darázs,
Olyan mérges, mint a parázs!”

Lecsapta a süvegével,
Tanácskozott az eszével:
„Hová tegyem, mibe tegyem,
Hogy épkézláb hazavigyem,
Édes eszem, mondd meg nekem!”
Meg is mondta az esze:
„Itt a tanács, no, nesze!
Kösd a zsebkendőd sarkába,
Hagyd a bogát bőre, tágra,
Vigyázz, meg ne füljön belé:
Élve jusson a törvény elé.”

Búg a tülök, a dob pereg,
Haza, haza, vitéz sereg, –
Legelül ment Bánom Balázs:
„Bíró uram, itt a darázs!
Olyan mérges, mint a parázs.”

Letették a zöld asztalra, –
„Tegyünk hamar törvényt rajta!
Tanácsurak, ide mellém,
Elhibázni nem szeretném!

Nem gyerekiség, amit mondok:
Hányjuk-vessük meg a dolgot.”
– Mond a bíró jobbra, balra,
Füle tövét vakargatva.
Fölkel erre Deli Dávid,
Összehúzza szempilláit,
Köszörült egy jót a torkán,
Tanácsot ad ilyenformán:

„Vén vagyok, de ily eset
Böhönyén még nem esett,
Hogy a bírót, falunak atyját
Fényes nappal megtámadják,
Útonálló módjára
Valamennyünk csúfjára, –
Azért is én azt javallom,
Ez a legjobb, hiszem, vallom:
Húzassuk a deresre!
Veressük el veresre!”

No hát, erre a beszédre
Senki se szólt egy ígét se,
Egy se mondta: helyeseljük,
Integettek: keveselljük.
Hanem fölállt Márkus Orbán,
Köszörül egy jót a torkán,
Ím, ezt mondta nagy mogorván:

„Más az, amit én gondoltam,
Ahogy illik, megfontoltam,
Sokkal nagyobb ez a vétek,
Semhogy bottal leverjétek,
Mindenkinek példájára:
Vesszen el a gonosz pára!
Előbb feje levágassék,
Aztán tűzbe hajíttassék, –
Tanulságul megírassék!”

„Úgy van, úgy van, tűzbe vele!”
Mondta rá a tanács fele,
Csak a bíró nem szólt bele.

De bajuszát megsodorván,
Köszörül egy jót a torkán,
(Füle töve lánggal égett)
Tartott illetén beszédet:

„Tanácsbéli jó barátok,
Szavaim megbocsássátok,
Okos beszéd, kit mondtatok,
De én mégis mást akarok.
Veletek is köz a szégyen,

Mind értitek, de én érzem...
S ha illik, ha nem, de mégis
Javallatot teszek én is.”
– Elhallgatott még a légy is.

„Ez az eset olyan eset:
Ti mondtátok, több nem esett,
Azért mondom, amit mondok,
Szóljon hozzá szegény, boldog,
Olyat szabjunk a darázsra,
Akinek még nem volt mása.
Dongó darázs, kutya darázs,
Kit elfogott Bánom Balázs,
Aki mérges, mint a parázs:
Úgy lakoljon, ahogy még
Egy ember se lakolt még!
– S itt a bíró körül fordul:
Hajítsuk le a toronybúl!”

Egész tanács mind rá mordul,
Még a nép is a tornácon:
Éljen, éljen Sári Márton!

A darázs se hallgatott,
Csendesen dúdolgatott...

S jött a parancs azon nyomban:
– Tovább, ugye mért is mondjam? –
„Gyere ide Bánom Balázs,
Szedd föl, fiam, itt a darázs
Olyan mérges, mint a parázs;
Szaladj vele hamarjába
Föl a torony ablakába,
Se kegyelem, se irgalom:
Hajítsd ki ott az ablakon...”

Balázs odahallgatott,
Azután elballagott.
S ahogy fölért a toronyba,
Zsebkendőjét kibogolta,
Az ablakon kitekintett, –
Se irgalom, se tekintet:
Ledobta a darazsat...
Hejehuja, hajahapp!

Hogy megtudták ezt a fecskék,
Kilocsogták, kifecsegték,
Onnan tudom, nem tagadom:
Melegiben odább adom!

(1896/5.)